Beschrijving Westhove (23ha)

Rijksmonumentennummer: 507931 (Complexnummer 507930)
Object : Historische park- en tuinaanleg behorende tot de historische buitenplaats Westhove
Gemeente : Veere

Opgesteld door Jan Janse Tuin en Landschapsarchitect BNT en adviseur landschap en Cultuurhistorie bij Staatsbosbeheer september 2022

Inhoud:
Inleiding.
1. Samenvatting historie in fasen, hoofdstructuur
2. kernwaarden

Figuur 1 Westhove de reconstructie van de formele tuin met de landschapstuin op de achtergrond

Figuur 2 Westhove op historische kaart 1720

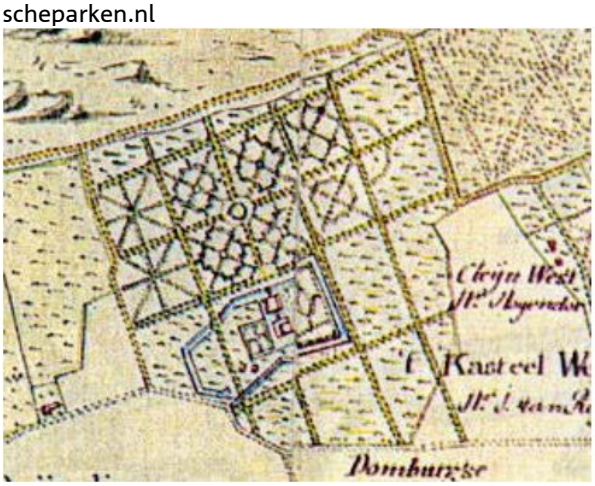
Figuur 3 Romeinse brug met ontbrekende Rhodo clusters

Geschiedenis in het kort

Aangezien van Westhove geen overzichtelijk tuinhistorisch onderzoek bestaat in de vorm van een analyse van historische kaarten, tekeningen en de terreingegevens, wordt hieronder op grond van literatuur (zie literatuuropgave) en eigen analyse een zeer beknopt overzicht gegeven van de tuinhistorische ontwikkeling.

Fase 1
Middeleeuwen: Kasteel in zijn grachten Dit deel behoort niet tot het gebied van SBB en dus niet tot deze aanvraag. Westhove was in de 13de eeuw een buitengoed van de Middelburgse norbertijner abdij.

Fase 2
17de - 18de eeuw geometrische lanen In de 17de eeuw was er al een “bescheiden lanenstelsel” (Van de Broeke 2016 p.121) Aanleg van een rechte as in 1715 met de verbouw van het kasteel. Dit 18de eeuwse lanenstelsel van Westhove is gebaseerd op het vierkant. afb. 1 Westhove, fragment uit kaart door Hattinga, 1750 Historische elementen daterend uit 17-18de eeuw: hoofdstructuur en kernwaarden - weg aan de noordkant van het gebied (grensweg met de duinen) - de toegangslaan (geen eigendom SBB) - lindenlaan dwars voor het kasteel (oostelijk deel SBB) - heraangelegde kastanjelaan in verlengde van toegangslaan - waterkom, kern van de latere landschapsvijver info@historischeparken.nl

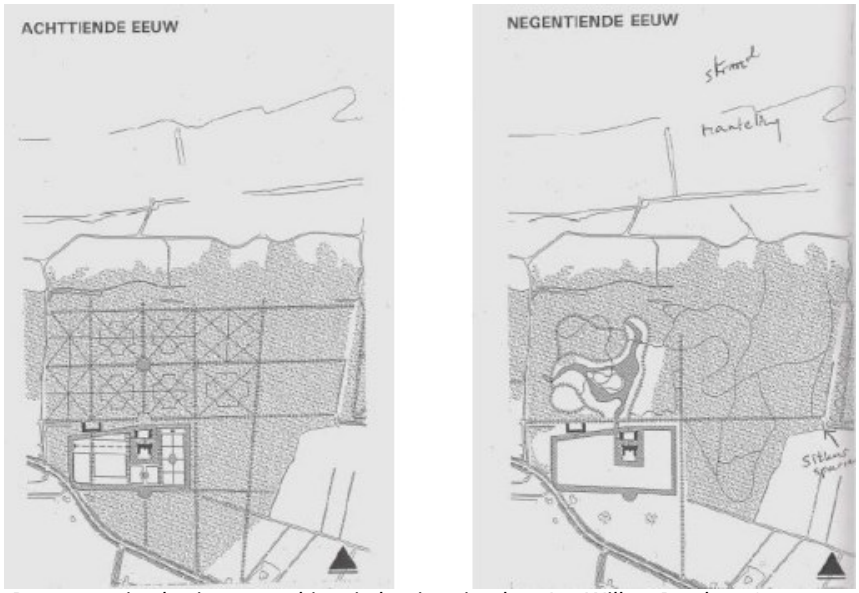

Westhove, fragment uit kaart door Hattinga, 1750

Fase 3
LandschapsstijlL vanaf 1786 1786 was er een kluizenaarshut met kluizenaarspop op Westhove. Dat duidt op een landschappelijke aanleg. Waar de hut precies lag, is niet bekend. In 1790 is de Romeinse brug vermeld, waarvan onderstaande ongedateerde tekening. afb. 2 Romeinse brug, begin 19de eeuw. Opvallend zijn de kleine brug met loofbomen, sparren en struiken op de heuvel, solitaire spar rechts en bloemrijke oever. afb. 3 kaart met padenstelsel, begin 19de eeuw, coll. GA Veere. info@historischeparken.nl
Van de landschappelijke aanleg is bovenstaande kaart bewaard gebleven, maar het gaat slechts om een deel van de aanleg. Het deel ten noordoosten, dat in 1753 door Hattinga wel werd getekend, staat niet op deze kaart.
Toch zijn ook hier tekenen van landschappelijke aanleg te vinden zoals de slingerlaan, die centraal door het gebied loopt en waarlangs nog diverse oude eiken staan. Ook een kleine slingerende waterloop is aangetroffen. De landschappelijke aanleg is vermoedelijk in fasen tot stand gekomen, een vroeglandschappelijke fase en een ‘restauratie’fase omstreeks 1900 met dennengroepen.
Maar vooralsnog is daarvan te weinig bekend. Kernwaarden van landschappelijke aanleg - slingerende eikenlaan - vijver met drie bruggen en eiland - Romeinse brug - delen van slingerpaden ten noorden van de vijver, - slingerpaden door het bos, meer dan op kaart getekend - padenpatroon ten zuiden van de vijver met - slingerende lindenlaan en linden-essenrond - beplanting: tamme kastanje bij brug, diverse eiken dennengroepen, robinia-bos

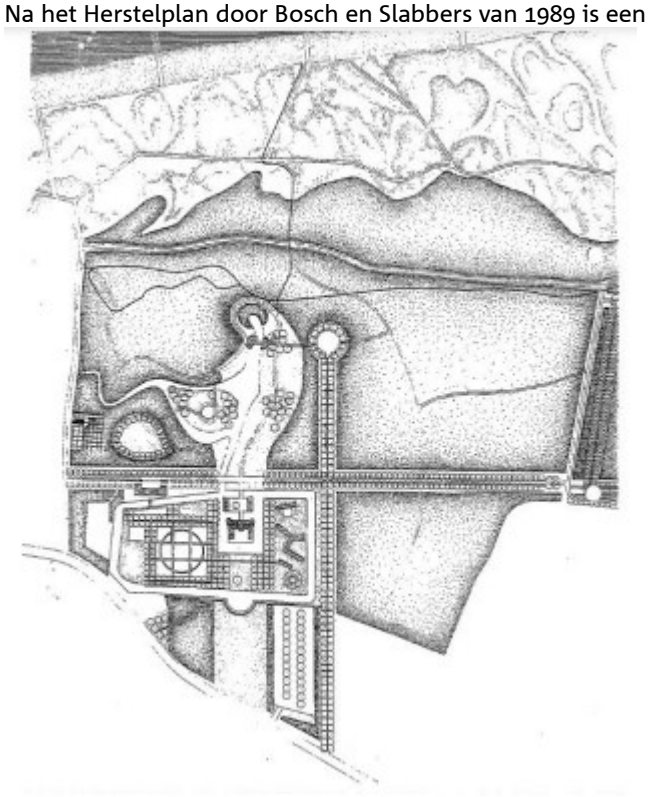

kaart met padenstelsel, begin 19de eeuw, coll. GA Veere en op het sfeerbeeld: Romeinse brug, begin 19de eeuw. Opvallend zijn de kleine brug met loofbomen, sparren en struiken op de heuvel, solitaire spar rechts en bloemrijke oever.

Fase 4
1985-2017 Uitvoering herstelwerkzaamheden Onderstaande tekeningen zijn typerend voor de tijd waarin zij werden gemaakt; het doorgronden van de gegevens ter plaatse en van de historische kaarten, vond men niet zo nodig als het weergeven van het globale idee van een geometrische tuin of van een landschapstuin. Dit is vooral opvallend in de tekening van de negentiende eeuw. Dat had gevolgen voor het herstelplan. Reconstructietekeningen van historische situaties door Jan Willem Bosch, 1985 info@historischeparken.nl (zie onder)

Reconstructietekeningen van historische situaties door Jan Willem Bosch, 1985

Na het Herstelplan door Bosch en Slabbers van 1989 is een Projectenklapper 2002-2012 gemaakt.

"Herstelplan" 1985 J.W. Bosch

Op grond daarvan zijn vele projecten uitgevoerd. Het inspectierapport van 2010 door Luc Korpel en Christ Mollenberg is een goede weergave van hetgeen allemaal is uitgevoerd. Door voortschrijdend inzicht is het herstelplan op details aangepast. Ook de wensen die er in 2010 nog waren, zoals het herstel van de Romeinse brug, zijn uitgevoerd.

Bronnen

-Bosch en Slabbers, De buitenplaatsen van de Manteling, studie naar verleden, heden en bouwstenen voor de toekomst van de buitenplaatsen en landgoederen in de gemeente Domburg, definitieve tekst 1996
-Ina Eskes, Langs de kust van Walcheren: lustoorden in de Manteling, 6 juni 2005 (geringe update 2013). http://www.ina-eskes.nl/Manteling%20eindversie%20update%20plus.pdf
-Martin van den Broeke, Jan Arends Buitenplaatsen op Walcheren, 2001.
-Martin van den Broeke, Het prieel van Zeeland, Buitenplaatsen op Walcheren 1600-1820, 2016. -- - http://www.kastelen.nl/Zeeland/Westhove-Oostkapelle/pics/Onbekend-Westhove-[ansicht].jpg